

JYVÄSKYLÄN MALLI TARVITSEE JÄRJESTÖT MUKAAN

Jyväskylän Malli on tärkeä ja ajankohtainen avaus. Mallin vahvuus on siinä, että se tunnistaa kaupungin keskeisen paradoksin: Jyväskylässä on valtava osaamis-, koulutus- ja tutkimuspotentiaali, mutta tämä potentiaali ei muutu riittävän vahvasti innovaatioiksi, yrityksiksi, tuotannoksi, investoinneiksi ja työpaikoiksi. Jyväskylän Mallin vahvin puoli on systeeminen ajattelu: eri toimijat yhdistävät voimansa ja lähtevät ratkomaan yhdessä osaamisen ja suuren työttömyyden välistä ristiriitaa.

Jyväskylän Mallissa nähdään työllisyys suoraan kasvun automaattisena seurauksena. Ajatuksena on, että kun syntyy uusia yrityksiä, TKI-toiminta kasvaa ja investoinnit lisääntyvät, työpaikkoja syntyy ja työttömyys laskee. Työllisyyden kasvu ei ole kiinni vain elinvoimasta, osaamisen hyödyntämisestä ja aluekehityksestä. Siihen vaikuttavat suuresti myös kuntalaisten hyvinvointi, turvallisuus ja toimivan kansalaisyhteiskunta.

Keski-Suomen korkea työttömyys ei johdu pelkästään työpaikkojen vähyydestä, vaan kyse on myös rakenteellisesta haasteesta. Taustalla vaikuttavat muun muassa alueen ikärakenne, pitkäaikais- ja nuorisotyöttömyys, osaamisen tunnistamisen vaikeudet, työ- ja toimintakyvyn rajoitteet, puutteellinen kielitaito, työnantajien epävarmuus sekä alueellinen eriytyminen. Kansainväliset opiskelijat, korkeakoulutetut maahan muuttaneet ja vieraskieliset osaajat tuovat mukanaan vientiyhteyksiä, kielitaitoa, kulttuurista osaamista, yrittäjäyyspotentiaalia, uusia verkostoja ja innovaatiokyvyn laajentajia. Mutta tutkimuksen perusteella heidän osaamisensa ei tule automaattisesti työnantajien tietoon tai näkyväksi. Tarvitaan luottamuksen rakenteita.

Korkea ja pitkittyvä työttömyys heijastuu laajasti yhteiskuntaan: se voi heikentää luottamusta, lisätä ulkopuolisuuden kokemusta, kasvattaa turvallisuusuhkia ja murentaa sosiaalista eheyttä. Nykyisessä työmarkkinatilanteessa pitkäaikaistyöttömyys koskee useampia työntekijöitä riippumatta koulutustasosta tai työkokemuksesta.

Siksi Jyväskylän Mallin rinnalle tarvitaan vahvempi inhimillisen työllistymisen ja sosiaalisen kestävyuden ulottuvuus. Pitkäaikaistyötön, maahan muuttanut osaaja, täsmätyökykyinen, koulutuksen ulkopuolella oleva nuori tai ihminen, jonka luottamus järjestelmään on heikentynyt, tarvitsee usein muutakin kuin yritystoiminnan kasvua. Hän tarvitsee rinnalla kulkijan sekä työkyvyn ja arjen tuen.

Jyväskylän Mallissa korostuvat vahvasti kaupunki, oppilaitokset, tutkimus, yritykset, rahoittajat ja elinkeinoelämän toimijat. Järjestöt ja kansalaistoiminta puuttuvat tästä mallista kokonaan. Tämä on kriittinen puute, sillä työllisyyden haasteet eivät ole ratkaistavissa pelkästään edellä mainittujen tahojen välisellä yhteistyöllä. Ne ratkaistaan myös ihmisten arjessa, luottamuksessa, kuulumisen kokemuksessa ja yhteisöissä.

Ehdotuksemme Jyväskylän Mallin kehittämiseksi

Jyväskylän Malli on rohkea ja välttämätön avaus. Se tunnistaa oikein, että Jyväskylän osamispotentiaali ei vielä muutu riittävästi työksi, yrityksiksi ja tuotannoksi. Se tarjoaa rakenteita, joilla tutkimus, koulutus ja yritykset voivat löytää toisensa nykyistä paremmin.

Mutta mallin onnistuminen ratkaistaan siinä, muuttuuko se koko kaupungin yhteiseksi tulevaisuusmalliksi vai jääkö se pääosin innovaatiopolitiikan ja elinkeinokehittämisen välineeksi. Jos malli vahvistaa vain elinkeinotoiminnan kehittäjiä ja toimijoita, jotka ovat jo valmiiksi lähellä rahoitusta, se ei ratkaise Jyväskylän syvempää työllisyshaastetta. Jos taas se yhdistää yritykset, oppilaitokset, tutkimuksen, työnhakijat, kansainväliset osaajat, järjestöt ja asukkaat samaan vaikuttavaan rakenteeseen, siitä voi tulla todellinen suunnanmuutos.

Jyväskylän Malli voisi rakentua seuraavista täydennyksistä:

1. Kansalaisyhteiskunta mukaan InnovaatioAllianssiin. Järjestöille, maahanmuuttajayhteisöille, nuorisotoimijoille, seurakunnille ja asukasverkostoille pitää antaa pysyvä paikka mallin rakenteessa. Ei vain kuultavina toimijoina, vaan tiedon, ratkaisujen ja vaikuttavuuden tuottajina.

2. Kansainvälisten osaajien työllistymisohjelma. Jyväskylään tarvitaan oma kansainvälisten osaajien kokonaisuus, jossa yhdistyvät mentorointi, työnantajatuki, kielitietoinen rekrytointi, harjoittelupolut, yrittäjyysneuvonta ja toimenpiteitä kansainvälisten opiskelijoiden pito-voiman vahvistamiseksi Jyväskylässä.

3. Kohtaantoalustaan myös järjestöt mukaan. Kohtaantoalustassa on oltava mukana myös järjestöt. Alustan ei pidä kerätä vain työmarkkina- ja koulutusdataa. Sen pitää yhdistää myös järjestöjen kokemustieto, hyvinvointialueen havainnot, työnantajien tarpeet ja työnhakijoiden omat kokemukset. Tämä muuttaisi sen aidosti yhteiseksi tilannekuvaksi.

4. Työnantajien luottamuskyynnystä madaltavat palvelut. Kaupungin ja yrityspalvelujen pitää tarjota työnantajille konkreettista tukea monimuotoiseen rekrytointiin, työyhteisöjen kielitietoisuuteen ja ulkomailla hankitun osaamisen arviointiin. Työnhakijaa ei saa jättää yksin todistamaan arvoaan.

5. Vaikuttavuusmittarit laajemmiksi. Mallissa pitää seurata yritysten määrän, TKI-rahoituksen ja työpaikkojen lisäksi myös pitkäaikaistyöttömyyttä, vieraskielisten työllisyyttä, nuorten koulutus- ja työpolkuja, kansainvälisten opiskelijoiden jäämistä alueelle, osallisuuden kokemusta, työnantajien rekrytointivalmiutta ja järjestöjen kautta tavoitettujen ihmisten siirtymiä palveluihin, koulutukseen ja työhön.

Jyväskylässä 15.6.2026

Tiina Sivonen

Toiminnanjohtaja

Keski-Suomen yhteisöjen Tuki ry

Emmanuel Sibomana

Toiminnanjohtaja

Paremmiin Yhdessä ry